

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

מדוע זכו האילנות לראש שנה משלהם?

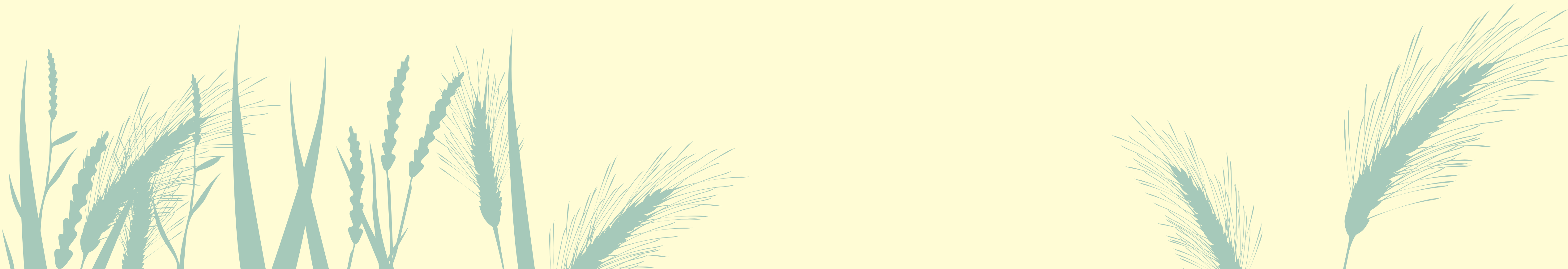
ראו שניתן ראש השנה לבני אדם,
באו ואמרו:

כתוב בתורה

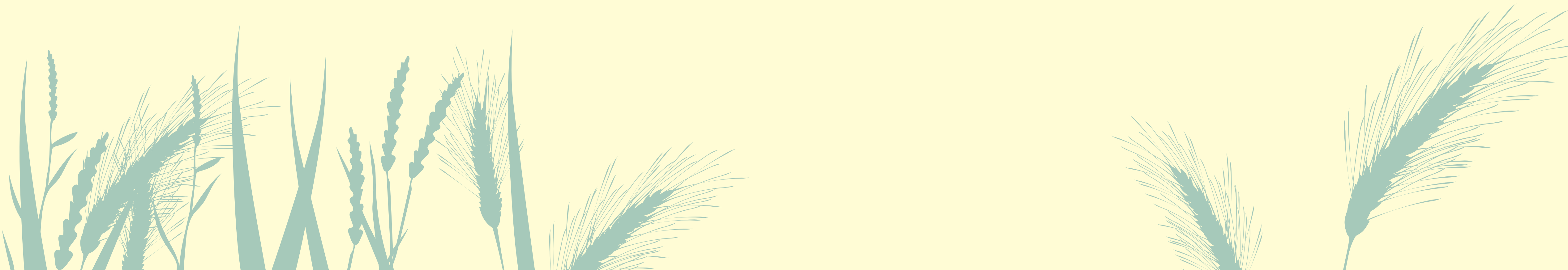
"כי האדם עץ השדה"

(דברים כ', י"ט)

נמשל אדם לעץ ועץ לאדם. ואם כך, מה אדם יש לו
ראש השנה, אף עץ בדין הוא שיהיה לו ראש השנה.
וכיוון שדיברו אילנות דברים של טעם, נתקבלו
דבריהם. אמרו להם:

**"באיזה חודש נקבע ראש השנה שלכם?
השיבו האילנות:
כיוון שאנו צריכים למים קבועוהו בשבט, שמזלו דלי
(הימן הירושלמי)**

ט"ו בשבט שמח!

מה מייצג ראש השנה לאילנות?
במשנה ובתלמוד:

בסיס לחישוב
היבול השנתי
שממנו הופרשו
תרומות
ומעשרות

תחילת שנה
לפירות האילן

סיומה של
השנה החקלאית
ותחילתה של
השנה החדשה

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

כשהיו בני ישראל בארצם, היו
עם של חקלאים. בשנות הגלות
הארוכות נשתַמַר ט"ו בשבט
כיום של ביטוי הגעגוע לארץ
ישראל ולפירותיה.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

כאשר בירכו על הפירות,
נהגו לספר בשבחה של
ארץ ישראל.

עם שיבת העם היהודי לארצו ותחילת המפעל הציוני, נוסף לחג רובד חדש, של נטיעות.

ביום זה יצרה קק"ל מסורת של
יציאה לנטיעות, כסמל לאחיזה
בקרקע ולהפרחת השממה
ובהמשך גם כסמל ליציאה
לטבע ולשמירה עליו.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

השנה היא שנת שמירה

"נִשְׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ... וּבַשָּׁנָה
הַשְּׁבִיעִת שִׁבַּת שִׁבַּתֹּן יִהְיֶה
לְאָרֶץ שִׁבַּת לָהּ, שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע
וּבְרִמֶּךָ לֹא תִזְמַר..."

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

שִׁבַּת שְׁבֻתוֹן יְהִיָּה לְאָרֶץ. וְהִיְתָה
שִׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לֹאֲכָלָהּ, לָךְ וּלְעַבְדֶּיךָ
וּלְאֻמָּתְךָ וּלְשֹׁכֵי־רֶדְךָ וּלְתוֹשְׁבֵיךָ הַגֵּרִים
עִמָּךְ. וּלְבִהְמֹתֶיךָ וּלְחַיֵּיהָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶצְךָ
תִּהְיֶיהָ כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל"

(ויקרא, כ"ה, ג'-ז')

בדת היהודית אחת לשבעה ימים ניתנת לאדם שבת, ואחת לשבע
שנים – שבת לארץ, שהיא שנת השמיטה. בשנה זו אנו מצווים
לעצור, להרפות ולתת לאדמה ולטבע שנת מנוחה ושיקום.

בשנה זו לא ניטע שתילים חדשים, אולם נוכל להתבונן
בשדה, ביער ובתנובת הארץ ולטעום מפירותיה המתוקים.

לשנת שמיטה ערכים חברתיים, אקולוגיים, אישיים ודתיים

שנת שוויון וצדק
חברתי – חלוקה
חדשה של
תוצרת האדמה

סמל לתודה
ולכבוד שהאדם
רוחש לאדמה
המקיימת אותו

שמיטה
היא...

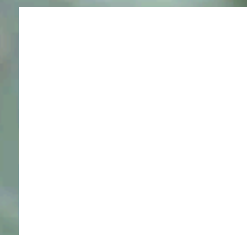
שנת חסד, רחמים
ודאגה לזולת -
שמיטת חובות

שנת מנוחה
לחקלאים וזמן
להתמקדות ברוח

הצהרת ביטחון
באלוהות וביקום
שתבואתנו לא
תחסר למרות שלא
נעבד את האדמה

הזדמנות לשיקום
המערכת
האקולוגית

הזדמנות לחידוש
חומרי המזון
והמינרלים
החשובים בקרקע
ליבול החקלאי של
השנה הבאה

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

שנת השמיטה היא הזדמנות עבורנו
לחגוג ט"ו בשבט אחר ומיוחד – שאינו
ממוקד בנטיעות חדשות, אלא בשימור
הסביבה והטבע המקיף אותנו, בחיזוק
הרוח, בערכי שוויון ובצדק חברתי.

החטיבה
לחינוך ולקהילה

הַיָּנּוּ מוֹכְנִים וּמִזְמָנִים לַקֵּיִים מְצִוַּת כּוֹס רֵאשׁוֹנָה שֶׁל סֵדֶר ט"ו בִּשְׁבֹט

קרן קיימת לישראל
KKL - JNF

החטיבה
לחינוך ולקהילה

כוס ראשונה

נרים כוס יין לבן, המסמל את הסתיו ואת
הפריחה הלבנה של החצבים.

נברך

"ברוך אתה ה'
אלוהינו מלך
העולם בורא
פרי העץ".

נברך

"ברוך אתה ה'
אלוהינו מלך
העולם בורא
פרי הגפן".

לכל פרי על שולחן סדר ט"ו בשבט יש משמעות רוחנית. הפירות השונים מייצגים שלושה עולמות

עולם העשייה

פירות שתוכם נאכל
וקליפתם נזרקת –
כגון רימונים, שקדים,
אגוזים ופירות הדר.

עולם היצירה

פירות שקליפתם
ועטיפתם נאכלות
והגלעין נזרע –
כגון זיתים, תמרים,
משמשים ושיזיפים.

עולם הבריאה

פירות הנאכלים
בשלמותם,
על קליפתם –
כגון תאנים, תותים
וענבים.

החטיבה
לחינוך ולקהילה

הַנֵּנוּ מוֹכְנִים וּמִזְמָנִים לְקִיִּים מְצֻוֹת כּוֹס שְׁנִיָּה שֶׁל סֵדֶר ט"ו בִּשְׁבֹּט

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

כוס שנייה

נרים כוס יין ורוד (יין לבן מהול במעט
יין אדום), המסמל את גשמי הברכה
ואת הפריחה החורפית של הרקפות.

נאכל שקד, פרי השקדייה, 'מלכת החג'.

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
למינוך ולקהילה

השקד נחשב לנציג עולם העשייה,
שתוכו נֶאֱכַל וקליפתו נזרקת.
עם ישראל משול לגל של אגוזים -
מסוגל להיות יציב רק כאשר כל האגוזים
נמצאים במקומם. אם שולפים אגוז אחד,
הכול מתמוטט וקורס.
על כן דרשו חכמים:

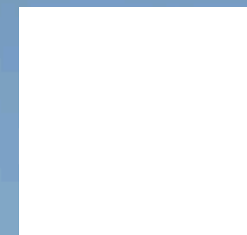
קרן קיימת לישראל
KKL - JNF

החטיבה
למינוח ולקהילה

**"מה אגוז אתה לוקח אחד
מן הערמה וכולם מתדרדרים
ומתגלגלים זה אחר זה. כך ישראל,
לקה אחד מהם כולם מרגישים"**

(שיר השירים רבה, פרשה ו, י"א)

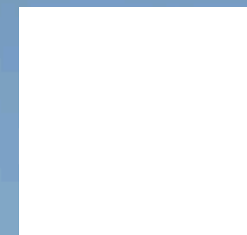
קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

משבר האקלים הפוקד את
העולם בעקבות פעילות האדם,
מדגיש עוד יותר את החשיבות
של שמירת האיזון ביחס העדין
שבין האדם והאדמה.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

קק"ל פועלת כדי לשמור על
הסביבה ולצמצם את נזקי
משבר האקלים באמצעות
נטיעות, הקמת מאגרי מים,
מחקר ופיתוח חקלאי ועוד.

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

"תרבות ימינו שכחה את סוד
'היום לעשותם ומחר לקבל שכר',
היא מבוססת על משולש מסוכן:
אני, כאן ועכשיו. ט"ו בשבט מציין
את המאבק כנגד משולש זה.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

הוא יום האחריות האקולוגית,
המוציאה אותנו מהמעגל
של האני והכאן. הוא גם יום
האחריות לדורות העתידיים,
המנוגד ל'עכשיו'."

(פרופ' שלום רוזנברג, זעקת
האילנות, ט"ו בשבט תשס"ט)

החטיבה
לחינוך ולקהילה

הַיָּנּוּ מוֹכְנִים וּמִזְמָנִים לְקִיּוּם מִצְוַת כּוֹס שְׁלִישִׁית שֶׁל סֵדֶר ט"ו בִּשְׁבֹט

כוס שלישית

נרים כוס יין ורוד לכבוד פריחת
האביב וסיום העונה הקרה.

נאכל תמר המייצג את
עולם היצירה – קליפתו ועטיפתו
נאכלות, וזרעו נשמר ונזרע.

אמר רבי דב בְּעַר,
המגיד מִמַּזְרִיטָשׁ:
”זה שנאמר: ‘צדיק כתמר יפרח
כארז בלבנון יִשְׁגָּה’ ללמדך כי יש
שני סוגים של צדיקים.

צדיקים המעורבים בדעת עם
הבריות מלמדים אותם ומקרבים
אותם אל התורה והמצוות. וצדיקים
המתבודדים בד' אמות שלהם
יושבים על התורה ועל העבודה.
הראשונים הם כמו התמר - נושאים
פירות, מזון מחיה לארץ ולדָּרִים.
ואחרונים הם כמו הארז, נעלים
וגבוהים אבל עֶקְרִים מן הפירות."

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

"אַרְבַּעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם.
בְּאַחַד בְּנִיסָן, רֵאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַלְכִּים וְלִרְגָלִים.
בְּאַחַד בְּאַלּוּל, רֵאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה.
רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים,
בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי.

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

בְּאַחַד בְּתַנְשֵׁי, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים
וְלְשִׁמְטִין וְלִיּוֹבְלוֹת, לְבִטְיָעָה וְלִירָקוֹת.
בְּאַחַד בְּנִשְׁבָּט, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵיכָן,
כְּדַבְּרֵי בֵּית שִׁמְאֵי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים,
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ"

(מסכת ראש השנה א, א)

החטיבה
לחינוך ולקהילה

הַיָּנּוּ מוֹכְנִים וּמִזְמָנִים לְקִיּוֹם מִצֻּת כּוֹס רְבִיעִית ואחרונה של סדר ט"ו בשבט

כוס רביעית

נרים כוס יין אדום לכבוד הקיץ
המביא איתו ימים של אור,
חופש ושמחה.

נטעם מן הגפן, נציגתו של
עולם הבריאה, שנאכלת כולה
בשלמותה.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

”למה נמְשְׁלוּ ישראל לגפן?
הגפן שבעליה מבקשים להשביחה –
מה הם עושים? עוקרים אותה ממקומה
ושותלים אותה במקום אחר והיא
משתבחת.

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

כך ישראל, כיוון שביקש הקב"ה להודיע
לישראל בעולם, מה עשה? עָקַרם
ממצרים וְהֵבִי־אֶם לַמִּדְבָּר וְהַתְחִילוּ
מַצְלִיחִים שֵׁם. קיבלו את התורה ויצא
לָהֶם שֵׁם בְּעוֹלָם.

(ילקוט שמעוני, יהושע א)

החטיבה
לחינוך ולקהילה

"אמר הקדוש ברוך הוא: ראה
מעשִׂי, כמה נאים ומשובחים הם!
וכל מה שבראתי – בשבילך
בראתי. תן דעתך שלא תקלקל
ותחריב את עולמי. שאם קִלְקַלְתָּ –
אין מי שיתקן אחריך."

(קהלת רבה, ז)

תם ונשלם סדר ט"ו בשבט כתיקונו חג קק"ל שמח!

עיצוב: אירה גופמן. פיתוח והפקה: צוות החטיבה לחינוך ולקהילה, סטודיו צחר. הצילומים במצגת באדיבות ארכיון הצילומים של קק"ל, צלמים: יעקב שקולניק, יורם גולדרינג, יוסי זמיר, יניב שורץ - טכנוגרפיקס, פלאש 90.